

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 10.4.2019
COM(2019) 195 final

ANNEX 2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

της

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,
ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

**Αντιμετώπιση των επιπτώσεων αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση
χωρίς συμφωνία: η συντονισμένη προσέγγιση της Ένωσης**

**Δικαιώματα διαμονής και κοινωνικής ασφάλισης των πολιτών:
συντονισμένη προσέγγιση σε περίπτωση αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την
Ένωση χωρίς συμφωνία**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 29 Μαρτίου 2017, το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποίησε την πρόθεσή του να αποχωρήσει από την Ένωση. Η Επιτροπή εξακολουθεί να θεωρεί ότι το καλύτερο αποτέλεσμα είναι η εύτακτη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση με βάση τη συμφωνία αποχώρησης, η οποία συμφωνήθηκε από την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και την οποία ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (άρθρο 50) στις 25 Νοεμβρίου 2018. Η Επιτροπή εξακολουθεί να εστιάζει τις προσπάθειές της στον στόχο αυτό. Ωστόσο, δύο ημέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας της 12ης Απριλίου 2019, όπως παρατάθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο¹, η πιθανότητα άτακτης αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση έχει αυξηθεί σημαντικά.

2. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Από την ημερομηνία αποχώρησης, οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου² που διαμένουν στην ΕΕ δεν θα είναι πλέον πολίτες της ΕΕ και, ως εκ τούτου, δεν θα απολαύουν πλέον δικαιωμάτων ελεύθερης κυκλοφορίας³. Θα υπόκεινται αυτόματα στους γενικούς κανόνες που ισχύουν για τους υπηκόους τρίτων χωρών στην ΕΕ. Αντιστοίχως, οι πολίτες της ΕΕ που διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα προστατεύονται πλέον από τους κανόνες της ΕΕ για την ελεύθερη κυκλοφορία. Αυτό θα έχει επιπτώσεις στο δικαίωμα διαμονής και εργασίας εκεί όπου ζουν σήμερα οι εν λόγω υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου και οι πολίτες της ΕΕ.

2.1. Εξασφάλιση συνεχούς δικαιώματος διαμονής για τους υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένουν ήδη στην ΕΕ

Η Επιτροπή έχει επανειλημμένα καταστήσει σαφές ότι η προστασία του νομικού καθεστώτος των υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένουν σήμερα στην ΕΕ αποτελεί προτεραιότητα και έχει καλέσει τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν μια γενναιόδωρη προσέγγιση απέναντί τους. Υπάρχουν διαφορετικές καταστάσεις όσον αφορά το δικαίωμα διαμονής των υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου στα κράτη μέλη της ΕΕ-27· για ορισμένες καταστάσεις έχουν ληφθεί εθνικά μέτρα έκτακτης ανάγκης, ενώ άλλες καλύπτονται επαρκώς από τους ισχύοντες κανόνες.

Κατά τους τελευταίους μήνες, τα κράτη μέλη της ΕΕ-27 κατάρτισαν εθνικά μέτρα έκτακτης ανάγκης, στο πλαίσιο μιας διαδικασίας που συντονίζεται από την Επιτροπή, για να **εξασφαλίσουν τη συνέχιση της νόμιμης διαμονής, αμέσως μετά ενδεχόμενη αποχώρηση χωρίς συμφωνία, για όλους τους υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένουν ήδη νόμιμα** σε ένα κράτος μέλος τη στιγμή της αποχώρησης. Τα μέτρα αυτά θα διευκολύνουν επίσης τη διέλευση των εσωτερικών και εξωτερικών συνόρων της ΕΕ αμέσως μετά την αποχώρηση.

¹ Απόφαση (ΕΕ) 2019/476 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σε συμφωνία με το Ηνωμένο Βασίλειο, της 22ας Μαρτίου 2019, για την παράταση της προθεσμίας δυνάμει του άρθρου 50 παράγραφος 3 της ΣΕΕ, ΕΕ L 80 I της 22.3.2019, σ. 1.

² Ο όρος «υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου» θα πρέπει να νοείται ότι καλύπτει επίσης τα μέλη των οικογενειών τους που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και διαμένουν ήδη στο αντίστοιχο κράτος υποδοχής κατά τη στιγμή της αποχώρησης.

³ Οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου που έχουν επίσης την ιθαγένεια κράτους μέλους της ΕΕ παραμένουν πολίτες της ΕΕ και διατηρούν πλήρως τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας.

Παρότι ο οικειοθελής συντονισμός των δράσεων των κρατών μελών αποσκοπεί στην εξασφάλιση συνεκτικής προσέγγισης, οι προσεγγίσεις και οι διαδικασίες που επιλέγονται από τα κράτη μέλη ενδέχεται να διαφέρουν ανάλογα με την ατομική τους κατάσταση. Πράγματι, κάθε κράτος μέλος αντιμετωπίζει διαφορετικές προκλήσεις, ανάλογα με τον αριθμό των υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένουν στην επικράτειά του, και το νομικό και διοικητικό του σύστημα.

Τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα για την έγκαιρη έγκριση των αντίστοιχων εθνικών μέτρων τους και έχουν ενημερώσει σχετικά την Επιτροπή. Η Επιτροπή καταρτίζει και δημοσιεύει επικαιροποιημένη επισκόπηση με τα τελευταία στοιχεία όσον αφορά τα εθνικά μέτρα των κρατών μελών της ΕΕ-27 στις ιστοσελίδες της σχετικά με την ετοιμότητα για το Brexit⁴, ούτως ώστε οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένουν στην Ένωση να ενημερώνονται σχετικά με τα δικαιώματά τους. Σε εθνικό επίπεδο, τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν πολυάριθμες δράσεις για να προσεγγίσουν τους πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένουν στην επικράτειά τους⁵. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι έχουν ήδη τεθεί σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα. **Η Επιτροπή καλεί μετ' επιτάσεως τα κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμη ολοκληρώσει τις διαδικασίες έγκρισής τους να το πράξουν το συντομότερο δυνατόν.**

Τα μέτρα των κρατών μελών συγκλίνουν σε μεγάλο βαθμό, αν και υφίστανται ορισμένες διαφορές σε σχέση με το ακριβές πεδίο εφαρμογής όσον αφορά τους υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένουν ήδη στην επικράτειά τους. Τα περισσότερα κράτη μέλη επέλεξαν μια μορφή στοχοθετημένης μόνιμης ή προσωρινής εθνικής νομοθεσίας «νομιμοποίησης». Σε πολλά κράτη μέλη το προβλεπόμενο καθεστώς και τα δικαιώματα εμπνέονται από την οδηγία για την ελεύθερη κυκλοφορία⁶ ή από τη συμφωνία αποχώρησης. Ορισμένα κράτη μέλη υπογραμμίζουν τη σημασία της αμοιβαιότητας εκ μέρους του Ηνωμένου Βασιλείου ως κατευθυντήριας αρχής στα εθνικά τους μέτρα.

Οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οποίοι διαμένουν ήδη νομίμως σε κράτος μέλος για διάστημα άνω των 5 ετών, έχουν **πρόσβαση στο καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος στην ΕΕ**, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι όροι της οδηγίας 2003/109/ΕΚ⁷. Πρόκειται για σταθερό καθεστώς στο κράτος μέλος διαμονής, το οποίο

⁴ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/residence-rights-uk-nationals-eu-member-states_en

⁵ Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη βρίσκονται σε επαφή με τις πρεσβείες και τα προξενεία του Ηνωμένου Βασιλείου. Ορισμένα κράτη μέλη χρησιμοποιούν επίσης ως διαύλους επικοινωνίας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ειδικούς ιστοτόπους σχετικά με θέματα διαμονής. Άλλα δημοσιεύουν φυλλάδια· έχουν δημιουργήσει ανοικτές γραμμές επικοινωνίας για το Brexit· ενημερώνουν ΜΚΟ και οργανώσεις εργοδοτών. Ορισμένα κράτη μέλη έρχονται επίσης σε επαφή μεμονωμένα με κάθε πολίτη του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένει στην επικράτειά τους.

⁶ Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ, ΕΕ L 158 της 30.4.2004, σ. 77.

⁷ Οδηγία 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες, ΕΕ L 016 της 23.1.2004, σ. 44. Η οδηγία αυτή δεν εφαρμόζεται στην Ιρλανδία ή τη Δανία.

εδραιώνεται στο δίκαιο της Ένωσης⁸ και εγγυάται ίση μεταχείριση με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους μέλους, καθώς και το δικαίωμα μετακίνησης, διαβίωσης, εργασίας ή σπουδών σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις⁹. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι θεωρεί ότι οι περίοδοι νόμιμης διαμονής των υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου σε ένα κράτος μέλος της ΕΕ-27 πριν από την ημερομηνία αποχώρησης θα πρέπει να θεωρούνται ως περίοδοι νόμιμης διαμονής σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με την οδηγία 2003/109/ΕΚ σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες¹⁰.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να εξετάσουν περαιτέρω μέτρα για την εξασφάλιση της νομιμότητας όσον αφορά τη συνέχιση της διαμονής όλων των υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένουν νομίμως στην επικράτεια των κρατών μελών της ΕΕ-27 κατά την ημερομηνία αποχώρησης (ιδίως για εκείνους που διαμένουν σε ένα κράτος μέλος για διάστημα μικρότερο των 5 ετών), όταν λήξουν τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης. Όταν δεν έχει χορηγηθεί εκ των προτέρων μόνιμο καθεστώς, το εν λόγω χρονικό σημείο λήξης διαφέρει, ανάλογα με την προσέγγιση που έχει επιλέξει το εκάστοτε κράτος μέλος, από αρκετούς μήνες έως και αρκετά έτη μετά την αποχώρηση.

2.2. Δικαιώματα των υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου που εισέρχονται στην ΕΕ μετά την ημερομηνία αποχώρησης

Για **βραχεία διαμονή** (έως 90 ημέρες εντός περιόδου 180 ημερών), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο συμφώνησαν σχετικά με κανονισμό για την απαλλαγή των υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου¹¹ από την υποχρέωση θεώρησης υπό τον όρο της αμοιβαιότητας εκ μέρους του Ηνωμένου Βασιλείου για τους πολίτες της ΕΕ¹².

Οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου που καταφθάνουν στην ΕΕ μετά την ημερομηνία αποχώρησης για **παραμονή μεγαλύτερης διάρκειας** (άνω των 90 ημερών για οποιονδήποτε σκοπό) θα υπόκεινται στους ενωσιακούς και τους εθνικούς κανόνες για τη νόμιμη μετανάστευση που ισχύουν για τους υπηκόους τρίτων χωρών¹³. Οι κανόνες αυτοί επιτρέπουν ειδικότερα τη χορήγηση άδειας, με την επιφύλαξη των σχετικών κριτηρίων,

⁸ Για μια πρόσφατη επισκόπηση της εφαρμογής από τα κράτη μέλη, βλ. την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, της 29ης Μαρτίου 2019, για την εφαρμογή της οδηγίας 2003/109/ΕΚ σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες [COM (2019) 161 final].

⁹ Βλ. κεφάλαιο III της οδηγίας (άρθρα 14-23).

¹⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 13ης Νοεμβρίου 2018, με τίτλο «Προετοιμασία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις 30 Μαρτίου 2019: σχέδιο δράσης έκτακτης ανάγκης» [COM(2018)880 final].

¹¹ Πρέπει να σημειωθεί ότι οι Βρετανοί υπήκοοι που δεν είχαν δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας βάσει του δικαίου της ΕΕ είχαν ήδη απαλλαγεί από την υποχρέωση θεώρησης.

¹² Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή. Η επίσημη έγκριση θα πραγματοποιηθεί τις επόμενες ημέρες.

¹³ Διαδικτυακή πύλη της ΕΕ για τη μετανάστευση: <https://ec.europa.eu/immigration/>

ώστε οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου να διαμένουν, να εργάζονται¹⁴, να σπουδάζουν, να διεξάγουν έρευνα ή να συναντούν συγγενείς στην ΕΕ.

2.3. Συνέχιση του δικαιώματος διαμονής για πολίτες της ΕΕ που διαμένουν ήδη στο Ηνωμένο Βασίλειο

Η Επιτροπή θέτει ως προτεραιότητα την προστασία του νομικού καθεστώτος των πολιτών της ΕΕ που διαμένουν ήδη στο Ηνωμένο Βασίλειο, παρά το γεγονός ότι αυτό θα καταστεί θέμα εθνικής αρμοδιότητας του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως ακριβώς αποσκοπεί στην εξασφάλιση του καθεστώτος των υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένουν ήδη νόμιμα στην ΕΕ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησή της για τις διαβεβαιώσεις και τα ληφθέντα μέτρα πολιτικής του Ηνωμένου Βασιλείου, τα οποία θα διασφαλίσουν ότι, ακόμη και σε περίπτωση αποχώρησης χωρίς συμφωνία¹⁵, τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ στο Ηνωμένο Βασίλειο θα προστατεύονται μέσω του λεγόμενου καθεστώτος εγκατεστημένου προσώπου στην ΕΕ¹⁶.

Τα γραφεία των Αντιπροσωπειών της Επιτροπής στο Ηνωμένο Βασίλειο και οι σχετικές υπηρεσίες στις Βρυξέλλες παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς και αναλύουν τα προπαρασκευαστικά μέτρα που λαμβάνει το Ηνωμένο Βασίλειο για τη μετουσίωση των ανακοινώσεων πολιτικής σε νομοθετικές πράξεις και συγκεκριμένες δράσεις, ούτως ώστε να εξακριβωθεί ότι το καθεστώς των πολιτών της ΕΕ θα είναι επαρκώς εξασφαλισμένο. Η Επιτροπή καλεί τις διπλωματικές αποστολές των κρατών μελών στο Ηνωμένο Βασίλειο να συνεχίσουν να συνεργάζονται με την Αντιπροσωπεία της Επιτροπής στο Ηνωμένο Βασίλειο για την παροχή πληροφοριών, εμπειρογνωμοσύνης και νομικών συμβουλών προς τους πολίτες της ΕΕ στο Ηνωμένο Βασίλειο, ανάλογα με την περίπτωση¹⁷.

3. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Στην περίπτωση αποχώρησης χωρίς συμφωνία, οι κανόνες της Ένωσης για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης δεν θα ισχύουν πλέον για το Ηνωμένο Βασίλειο και εντός αυτού. Εάν δεν είχαν ληφθεί μέτρα έκτακτης ανάγκης, θα διακυβεύονταν τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης των πολιτών της ΕΕ-27, καθώς και των υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου, που αφορούσαν το Ηνωμένο Βασίλειο και βασίζονται σε πραγματικά περιστατικά και γεγονότα που έλαβαν χώρα και σε περιόδους ασφάλισης, μισθωτής δραστηριότητας, μη μισθωτής δραστηριότητας ή διαμονής που ολοκληρώθηκαν πριν από την ημερομηνία αποχώρησης.

¹⁴ Είναι δυνατές διάφορες μορφές εργασιακής μετανάστευσης για τις οποίες ισχύουν διαφορετικοί κανόνες ανά περίπτωση.

¹⁵ Έγγραφο πολιτικής για τα δικαιώματα των πολιτών σε περίπτωση αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ χωρίς συμφωνία (δημοσιεύτηκε στις 6 Δεκεμβρίου 2018· τελευταία ενημέρωση: 28 Μαρτίου 2019), βλ. <https://www.gov.uk/government/publications/policy-paper-on-citizens-rights-in-the-event-of-a-no-deal-brexite> □ □ □ □ · Έγγραφο πολιτικής για τη μετανάστευση από την 12η Απριλίου 2019, σε περίπτωση αποχώρησης χωρίς συμφωνία (δημοσιεύτηκε στις 28 Ιανουαρίου 2019), βλ. <https://www.gov.uk/government/publications/eu-immigration-after-free-movement-ends-if-theres-no-deal/immigration-from-30-march-2019-if-there-is-no-deal>

¹⁶ <https://www.gov.uk/eusettledstatus>

¹⁷ Βλ. www.eurights.uk

Έχουν ληφθεί μέτρα έκτακτης ανάγκης τόσο σε επίπεδο Ένωσης όσο και σε εθνικό επίπεδο.

3.1. Κανονισμός έκτακτης ανάγκης για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης

Στις 25 Μαρτίου 2019 εγκρίθηκε ο κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση μέτρων έκτακτης ανάγκης στον τομέα του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση¹⁸.

Ο εν λόγω κανονισμός έκτακτης ανάγκης, ο οποίος είναι μονομερής, δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη, θα εφαρμοστεί από την ημερομηνία ενδεχόμενης άτακτης αποχώρησης. Ο κανονισμός καλύπτει τα ακόλουθα πρόσωπα:

- υπηκόους κράτους μέλους, ανιθαγενείς και πρόσφυγες, οι οποίοι υπάγονται ή έχουν υπαχθεί στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων κρατών μελών και βρίσκονται ή έχουν βρεθεί σε κατάσταση που αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο πριν από την αποχώρηση, καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους και τους επιζώντες τους·
- υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου οι οποίοι υπάγονται ή έχουν υπαχθεί στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων κρατών μελών πριν από την αποχώρηση, καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους και τους επιζώντες τους.

Σύμφωνα με τον κανονισμό, τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν:

- την αρχή του συνυπολογισμού όσον αφορά περιόδους ασφάλισης, μισθωτής δραστηριότητας, μη μισθωτής δραστηριότητας ή κατοικίας στο Ηνωμένο Βασίλειο που συμπληρώθηκαν πριν από την αποχώρηση·
- την αρχή της εξομοίωσης όσον αφορά παροχές ή εισόδημα που αποκτήθηκαν και πραγματικά περιστατικά ή γεγονότα που έλαβαν χώρα στο Ηνωμένο Βασίλειο πριν από την αποχώρηση· και
- την αρχή της ίσης μεταχείρισης όσον αφορά οποιαδήποτε κατάσταση που έλαβε χώρα πριν από την αποχώρηση.

Ο κανονισμός δεν καλύπτει τα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα ή τις περιόδους μετά την απόσυρση, ούτε καλύπτει την αρχή του εξαγωγίμου των χρηματικών παροχών προς το Ηνωμένο Βασίλειο.

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/500 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2019, σχετικά με τη θέσπιση μέτρων έκτακτης ανάγκης στον τομέα του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση, ΕΕ L 85 I της 27.3.2019, σ. 35.

3.2. Η μονομερής και συντονισμένη προσέγγιση έκτακτης ανάγκης

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ-27 κλήθηκαν¹⁹ να εφαρμόσουν, μετά την αποχώρηση, μονομερή και συντονισμένη προσέγγιση έκτακτης ανάγκης, η οποία θα συμπληρώσει τον κανονισμό για τη διασφάλιση της ευρύτερης δυνατής προστασίας των προσώπων που πλήττονται από την αποχώρηση.

Όπως και ο κανονισμός, η συντονισμένη προσέγγιση αναμένεται να εφαρμοστεί σε όλους τους ασφαλισμένους που έχουν δικαιώματα τα οποία εντοπίζονται στα κράτη μέλη της ΕΕ-27 και αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο πριν από την ημερομηνία αποχώρησης, και στους οποίους θα είχαν εφαρμοστεί οι σχετικοί κανονισμοί για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η αποχώρηση.

Η προσέγγιση αυτή θα καλύπτει τους πολίτες της ΕΕ-27 και τους υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οποίοι, ως αποτέλεσμα της άσκησης του δικαιώματός τους για ελεύθερη κυκλοφορία πριν από την ημερομηνία αποχώρησης, έχουν αποκτήσει ή θα αποκτήσουν δικαιώματα στην ΕΕ για περιόδους που έχουν ολοκληρωθεί ή για πραγματικά περιστατικά ή γεγονότα που έλαβαν χώρα πριν από την ημερομηνία αποχώρησης²⁰. Η συντονισμένη προσέγγιση υπερβαίνει τον κανονισμό ως προς το πεδίο εφαρμογής της, καθώς καλύπτει επίσης:

- την εξαγωγή συντάξεων γήρατος με δικαιούχους πρόσωπα που κατοικούν στο Ηνωμένο Βασίλειο·
- την επιστροφή των δαπανών υγειονομικής περίθαλψης ή των δαπανών που σχετίζονται με τις παροχές ανεργίας για μεθοριακούς εργαζομένους που βρίσκονται σε εξέλιξη κατά τη στιγμή της αποχώρησης·
- αιτήσεις επιστροφής που διαχειρίζεται κράτος μέλος της ΕΕ-27, αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο και υποβάλλονται μετά την αποχώρηση αλλά σε σχέση με θεραπεία πριν από την αποχώρηση·
- προγραμματισμένη και αναγκαία ιατρική θεραπεία στο Ηνωμένο Βασίλειο που βρίσκεται σε εξέλιξη κατά την ημερομηνία αποχώρησης·
- αιτήσεις επιστροφής που υποβάλλονται μετά την αποχώρηση για παροχές ανεργίας που παρασχέθηκαν από το Ηνωμένο Βασίλειο πριν από την αποχώρηση

¹⁹ Βλ. σχέδιο καθοδηγητικού σημειώματος των υπηρεσιών της Επιτροπής: κοινή προσέγγιση έκτακτης ανάγκης για το Brexit σε επίπεδο ΕΕ-27 στο πλαίσιο σεναρίου αποχώρησης χωρίς συμφωνία («μονομερής και συντονισμένη προσέγγιση έκτακτης ανάγκης»), η οποία συζητήθηκε στο σεμινάριο τεχνικών εμπειρογνομόνων στις 20 Δεκεμβρίου 2018.

²⁰ Η προσέγγιση εφαρμόζεται εξίσου σε ανιθαγενείς και πρόσφυγες σε ανάλογη περίπτωση, καθώς και σε μέλη των οικογενειών και τους επιζώντες των εν λόγω κατηγοριών προσώπων.

Η προσέγγιση επεκτείνει επίσης την εφαρμογή στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι υπάγονται ή έχουν υπαχθεί στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1231/2010 ή στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 859/2003 πριν από την ημερομηνία αποχώρησης, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους και τους επιζώντες σε σχέση με δικαιώματα που απέκτησαν ή πρόκειται να αποκτήσουν σε συνάρτηση με καταστάσεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο πριν από την αποχώρηση. Αυτό σημαίνει ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών που εμπλέκονταν, πριν από την ημερομηνία αποχώρησης, σε διασυνοριακή κατάσταση εντός της ΕΕ που αφορούσε το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους και οι επιζώντες, θα διατηρήσουν τα δικαιώματά τους στα κράτη μέλη της ΕΕ-27 για περιόδους που έχουν ολοκληρωθεί ή για πραγματικά περιστατικά ή γεγονότα που έλαβαν χώρα πριν από την ημερομηνία αποχώρησης. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1231/2010 δεν εφαρμόζεται στη Δανία.

σε μεθοριακούς εργαζομένους που διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά εργάζονται σε κράτος μέλος της ΕΕ-27.

3.3. Εθνικά μονομερή μέτρα που μπορούν να προχωρήσουν περαιτέρω

Σε ορισμένους τομείς, τα επιμέρους κράτη μέλη θα μπορούσαν να συμπληρώσουν τη συντονισμένη προσέγγιση έκτακτης ανάγκης με δικά τους εθνικά μονομερή μέτρα που προβλέπουν περαιτέρω προστασία για τους πολίτες²¹. Τα κράτη μέλη της ΕΕ-27 θα μπορούσαν να το πράξουν συνεχίζοντας τις εξαγωγές προς το Ηνωμένο Βασίλειο χρηματικών παροχών, εκτός από τις συντάξεις γήρατος, όπως παροχές ανεργίας, παροχές μητρότητας/πατρότητας, συντάξεις αναπηρίας, παροχές ασθένειας, συντάξεις επιζώντων, συντάξεις λόγω εργατικών ατυχημάτων και επιδόματα θανάτου.

3.4. Γεφύρωση του κενού μεταξύ αποχώρησης και σταθερής κατάστασης

Το σενάριο της αποχώρησης χωρίς συμφωνία, σε αντίθεση με την κατάσταση με επικυρωμένη συμφωνία αποχώρησης, αναπόφευκτα θα δημιουργήσει ένα χρονικό διάστημα μετά την αποχώρηση, ένα «κενό», κατά τη διάρκεια του οποίου οι περίοδοι εργασίας, διαμονής ή ασφάλισης των πολιτών στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα καλύπτονται από τα μέτρα έκτακτης ανάγκης σε επίπεδο Ένωσης. Η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να ελαχιστοποιηθεί ο αντίκτυπος αυτού του «κενού» στους πολίτες.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ-27 λαμβάνουν μέτρα όσον αφορά την κατάσταση των πολιτών μετά την αποχώρηση χωρίς συμφωνία. Τα μέτρα αυτά, τα οποία ενδέχεται να υπερβαίνουν το μέτρο έκτακτης ανάγκης σε επίπεδο Ένωσης, θα πρέπει να είναι μονομερή και χρονικά περιορισμένα.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ-27 θα μπορούσαν, μεταξύ άλλων, να εξετάσουν το ενδεχόμενο να διασφαλίσουν ότι η αρχή του συνυπολογισμού θα συνεχίσει να εφαρμόζεται και στις περιόδους εργασίας, ασφάλισης και διαμονής των εν λόγω προσώπων στο Ηνωμένο Βασίλειο μετά την αποχώρηση. Επιπλέον, τα κράτη μέλη της ΕΕ-27 θα μπορούσαν επίσης να επιτρέπουν την πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη σε υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου οι οποίοι είναι ασφαλισμένοι στο Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά διαμένουν στην επικράτεια των κρατών μελών, υπό τον όρο της αμοιβαιότητας.

4. ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Οι δημόσιες αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να βρουν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο της άτακτης αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου στη διαμονή και τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης των πολιτών στον ακόλουθο ιστότοπο της Επιτροπής:

https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice_el

²¹ Όπως ορίζεται στο σχέδιο καθοδηγητικού σημειώματος (βλ. υποσημείωση 19).